

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 31. augusta. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Jučer bacili smo neprijatelja, na kojega smo se namjerali sjeverno i sjeveroistočno Lucku, uz žestoke borbe prama jugu, koji je ostavio u našim rukama 12 časnika, preko 1500 momaka, 5 strojnih pušaka, 5 lokomotiva, 2 željeznička vlika i mnogo ratnog materijala. I kod Svižubija, Gorubova, Radziheva i Turze prisilili su naše čete Ruse, da nastavljaju svoj uznam. Sa običnom hrabrošću izjavisale su pukovnije Sudimpeštanske vojne divizije u prostoru južno Radziheva jednu jaku utrovanu liniju. Na Strijpi lije se boj o prelaze. Ovdje zadržavaju Rusi naše prozjanjanje na nekim mjestima žestokim protunavallama. Na Dnjepru i na Besapugovskoj granici ništa novoga. Naše čete, što se bore sjeverno Kobrina, prodriješle sto Prunzjanja, na gornjem Muharjevu.

Talijanski bojište.

I jučer nije bilo ni jugozapadnoj fronti poznatijih bojeva. Dvije su provale neprijateljske kod Sv. Marjina pa jedna navala na jednu dio tolimske prednozne utvrde i jedni do nasu počeli u dolini Bozca odbijene.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Hófer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 30. augusta. (D. u.) Iz velikog glavnog stana službeno javlja:

Istočno bojište

Borba na predonoj utvrdi iznad Berdichlitača još traje. Istočno Njemačka prodiru naše čete prama željezničkoj pruzi, koja vodi od Grodna u Vilnu i zarobilje 2600 momaka. Na zapadnoj fronti prednozne Crudi ostignuti je predjel Nordjov i Kusnic. Kod Grodečka je neprijatelj zapustio pred našom navalom svoje pozicije na istočnom rubu Bialostoke i svoje. Vojna je skupina bavarskog princa Leopolda izvjestila si prelaz preko gornjeg Kareva a desno krak te skupine prodiru prema Prunzjanju. Isto je skupina došla Herajudji neprijatelja odječak Muharjeva, srušila neprijateljske zalaznice i zarobila 3700 momaka.

Vrhovna vojna uprava.

Brest-Litovsk u engleskom svjetlu.

Ha g. 31. augusta. Engleske se novine nave na drugo i široko o padu Brest-Litovska. „Daily News“ piše: Nad najliche čete tvrdjave, koje tako brzo ispriljedio je o pada Varšave, Novo-Georgievskaja i Kerna, jest takav događaj, koji označuje velikomu promjenu, što se zbila u ruskoj

JURAT.

Svaštic.

U prošlom stoljeću živio je u Pesti neki seljaci gospodin, koji se ponajviše bavio konfandinom salo i zadrživao. Stari taj gospodin bio je podzupan, a u to srećno vrijeme običaj je bio, pa u tu srećno do škole svrše, roditelji u gospodsku koju su davali, da patavari i jurataju, tu se u sudijkim poslovima upražnjavaju. Tu su oni nešli transicrali i ljepom tome su gospodinu najbolji jurati dolazili. Tu su se naučili i onome, što su im ali jedared naučili.

Padne tu u tako mlad jedan noviji jurat, taman po svom pojtelju, da ga dirkuje i jedi.

Audijat! (To je bila hitala patv.riste i rata), umijete li vi diktando pisati!

„Na službu, domine svečabilice.“

„No dakle sjedite, uzimate pero i arijtu; umite li vi besati?“

Sa kioje?“

„Eto ga na, kakve konje? Umijete li vi falite, lijepo nožićem izčesati... rati, nati, no!“

povijesti oi, prošlog aprina, kada je bila velika ruska ofenziva na Dunaieju. Tada, kada se je naš saveznik borio na prelazima Karpata, činio se, da Brest-Litovsk nema nikakve ili jako male važnosti za rat, a danas je on u neprijateljskim rukama. Pa neka je učinak kakav nu drugo, neprijatelj čuje nije postigao svoj cilja. Ovaj cilj ne sastoji samo u tome da se osvoje područja i tvrdjave, nego bi morala biti uništena ruska sila na bojnom polju. Dosada se nije postiglo. Uznam ruskih četa na Vlsu, pak na Bug majstorski je izveden te se moramo nadati da će ovaj uznam biti uspješan, makar se bude ruska vojska morala povući do Dnjepra. Veliki je knez dosada umaknuo pauzama, koje su kušale da ga ulove. Ako mu se to i u buduće posreći, onda će hvata njegovom uznamu sve žrtve neprijatelja biti uzaludne. Položaj je do zbrojnosti kritičan. Ruska je vojska sada odvojeana od glavnog grada, te joj je slobodna samo erta za umicanje. Ako Linsingenoj vojsci uspije svladati polteške kod močvara Prijeta, onda će iz objilna poigiblj, da bude lijevo rusko krilo opkoljeno. Opetujemo, ne predstoje činjenice, da očekujemo iznenadjenja. Već četiri mjeseca uzimče ruska vojska majstorski. Ako ubi i uznam iz Brest-Litovska sretno izveden, onda jestbe nema odluke i Njemačka je izgubila bitku. Ruska je vojska izbježila uništenju, a njemačka će se vojska kad nastanu jesenske kiše snući u teskim prilikama u srednoj Rusiji.

„Mornogpost“ izvadja drugin riječima isto, nu naglavice, da je uznamu krivo pomanjkanje topova i slabo utvrdjete fortova. Ruski car rekao je francuskom ministru izvanjskih posala: „Francuska neka se pozvala u moju nepokolebnu vojnu borbu, da se dalje dok nati njemačko nepobjedivo.“ Petrogradski još ne javlja, da ti se je Brest-Litovsk predao ili ne. Čini se, da su Rusi higli uznamkali, da ih ne zadesi ista nesreća kao u Kormu i Novo-Georgievskom. U Novo-Georgievskimi ali su Rusi cijeli vojni zbor. „Times“ javlja, da je prama Vilni namjesteno 17—20 zborova njemačke vojske.

Rusi ispražnjaju Pskov

Berlin, 31. augusta. „Vossische Zeitung“ javlja iz Petrograda: Ruska je vlada naložila, da se ispražni grad Pskov, koji leži između Dünaburga i Moskve. Dnevno ide 8 vlakova, koji prevažaju slavnostivo.

U okupiranom području

Varšava, 31. augusta. U Varšavi bila su tri mosta, koja su vodila preko Buga, dva drvna, jedan željezni. Zadnji je bio miniran, te su ga Rusi mislili prije uznama baciti u zrak. Tri dana prije uznama udarila je u taj most streljca, da ga uništita. Radi toga su Rusi bili prisiljeni, da mnoge vlakove, sastojecje iz 180 vagona, bace u rijeku. Kozači su zadnji zapustili grad. Nijemi su umisi u grad dne 8. augusta. Sada su Rusi počeli pu-

„Ta ja bi kao rekao da umijem, aj jos nisam probao.“

„Kad niste probali, a vi se naučite, — jer jurat, koji to ne zna, ne vrijedi ni po bile duvana.“ (A onda je duvan još jeftinije bio.)

Na to je pitanje vrlo tesko bilo odgovoriti. Jer ako kažes, da ne znaš, posvat će te, da nisi naučio; ako kažes, da znaš, posvat će te, što da pogriješis, kad si toliko skola svrsio. Ali ovaj noviji lijepo se izvukao, on je rekao, i da zna, i da ne zna.

Čudno gospodin principa poče se po sobi šetati i žvrdžukat. Poslije po satu slade i zapita jurate:

„Audijat! jeste li vi napisali, što sam diktirao?“

„Josam!“

„Jeste?“ No, dakle pročitatje mi.“

Ali braco se ne dade zbuniti, već uze arijtu u ruke, pa odrižda lijepo svo one note, koje je i principal žetajecje se zviždao.

Principal je uvidio, da Marku (tako se audijat zva) već rasta rogovji; al to mu je još milije bilo. Onda će tek da zna za govu.

cati na grad. Pucjavanja je trajala 36 sat. Mnogo je civilnih osoba usmrćeno. Susjedni gradje Janov još sama rušovina. Susjedni Plonsk¹ javlja, da je selo Guminu, koji se nalazi u okolici Plonska, vatru posve unistila, a osobito se žali radi uništenja starinske crkve u Guminu, koja je gradjena u 13. stoljeću. Od ove su crkve ostali goi zidovi.

„Polonaj u švedskoj.“

Petrograd, 31. augusta. U zadnje se je vrijeme mnogo govorilo o neutralnosti švedske. Sada se je o švedskoj izjavio i „Ruski invalid“. Mnijenje ovog švedskog lista ruskog ratnog ministarstva je vrlo zanimivo. List prima tobož brzojavku iz Stockholm, u kojoj se veli: U švedskoj je pozvan pod oružje novi obično jesene vojničke vježbe samo 30 dana, a ovi su vojnici sada pozvani za 75 dana. Privremeno pojačava to vojsku za 35,000 ljudi. Odredjeno je, da vojni obvezanici godista 1914., koji bi morali biti otpušteni, budu i dalje odbržani u službi. Na temeljni vojničkog zakona od god. 1914. zaključeno je, da sve pjesačike i konjaničke pukovnije budu snabdjevane strojnim puškama i organizacija se ovih odijela energično proizvadja. „Ruski invalid“ više dalje o drugim tehničkim reformama švedske vojske, te izvadja: Prama akazu kralja, sastavljeno je povjerenstvo, kojemu je zadaća, da za slučaj rata, bude švedska redovito opskrblijavana potrebom municijom. Izmedju 10. i 14. augusta bile su kod glavnice švedske tvrdjave Karlsborga, vojničke vježbe, koje je vodio šef generalnog stoza. Kod tih je vježbi sudjevalo osam pjesačkih regimenta, dvije regimente poljskog lopitara, po jedna regimenta savjetnice i jedan regimente poljske artiljerije, jedna brigada i jedna brigada. Svaka je rezervni fond povišen je od god. 1914. od 15 na 30 milijuna kruna, od kojih se polovina uvijek drži u riznici, a druga je polovina u obilgacijama.

Konac rata buduće godine.

London, 31. augusta. „Times“ objavlja brzojavku ruskog ministra izvanjskih posala Sazonova, da Rusi ne će sklopiti mira dok se ma i samo jedan neprijateljski vojnici nalazi na ruskom zemljištu. Ministar rata, Polivanov, izjavio je, da će Rusija sada spremiti dva milijuna novih rekruta. Odluka rata ne će biti prije buduće godine. On se nada, da će se Petrograd moći držati. Vojska će bez ikakvih poteskoča provesti zimu. Budućee godine bit će opet pripravno dva milijuna vojnika.

Držanje Bugarske.

Lugano, 31. augusta. „Popolo d'Italia“ piše da je držanje Bugarske uvijek zakonitnije. Odstup Ficeva daje naslucivati, da je potolaji Ficeva pesmističniji. Događjaji u Bugarskoj proizveli su držanja Rumunjske i Srbije.

Zato mu dade poziv, kojim će zvanično pozvati nekoga gospodina Ivana Kovača. „A gdje sjedi taj gospodin?“ — molim pokorno?“ zapila jurat.

„Sjedi u Bodinju, gore u gradu.“ — To je bio odgovor. (U Bodinju ima skoro dvije tisneće kuća.)

Marko je zahvalio na uputku i ode; pa nije pošao ni čitav sat, al vo ga već natrag.

Podzupan se začudio i pitao ga, je li zaista tako bio. Kovača zasao i posao obavio.

„Sve je u svom redu.“

„I našli ste dakle gospodina Kovača?“

„Njega bas glavom nisam našao, al sam privokao pismo na kapijn.“

„Na kakvoj kapiji?“

„Na gradskoj.“

Podzupan je imao rdjav običaj. Uvijek je noći putovao, a juratu, kog bi uza se poveo, nije bilo slobodno u karuci spavati, — a to, kaošto svatko zna, nije lak posao. Ali ako bi ovaj ipak zasao, principa bi mu bacio sablju s kola pa bi ga oneta probudio:

„Audijat! dignite sablju, ispalva vam je.“

Na to bi strojna jurat morao da sidje

Tursko-bugarska pogodba.

Atena, 31. augusta. Ovdje se više ne sumnja, da će biti naskoro potpisana tursko-bugarska pogodba. Grčke novine smatraju stvar gotovom činjenicom, te misle, da će to jako uplivati na balkanske prilike. Pogodba je uspjeh njemačke diplomacije, te će Bugarska doskora pokazati, da stoji na strani centralnih vlasti. Pitanje odstupanja grčkog područja Bugarskoj je time riješeno. Ententa će sada biti prisiljena, da se približi Grčkoj, ako želi, da izvede svoje navale na Dardanele.

Borba za Dardanele.

London, 31. augusta. Vojnički suradnik „Morning Posta“ piše o poduzeću u Dardanelima: Novo iskrcanje je primjer, kako i najbolje priprevljen naer ne može pružiti zabeležnog uspjeha. Sve je išlo prama neretu. Nu kada su Australjanci nakon žestokih borba zauzeli vrhove Sari Bahr i Humk Bahr, te su imali napredovati proti Suvalljahu da zauzmu vizu Anaforta, zapelo je iz dosada nepoznatih uzroka cijelo poduzeće. „Dajnje je napredovanje prama visinama Anaforte bilo obustavljeno. Visine su medjutim zaposjeli Turci. Ponovna navala Australjancu uza sva pojačanja nije uspjela. Rezultat toga jest, da se je pozicija od konca aprila kod Kaba Peps i onu stranu Suvallja posrtila, doim Turci još uvijek drže u svojim rukama one visine, koje su tako važne. Turci su uz pomoć njemačke organizacije razvili veću moć nego se je očekivalo.“

U očekivanju srpskog odgovora.

Genf, 31. augusta. Negotovanje vođnih partijskih krugova i za nepoznatog odgovora srpskoj vladi, traje još dalje. Stojančević, članai novine „Tems“, približio saskršenje toine, što se mora srpska vlada prije dogovora sa saveznicom Grckom, kojoj mora javiti da ona mijenja nešto svoga područja. Skori sastanak Pašića sa Venicelosom ina svrhan, da se izmjene misli radi ovog važnog pitanja. Ovom su sastanku pozvani i drugi zastupnici balkanskih država, kojih je držanje jošbe dočjeno.

Srpski poslanik u Rimu kod Sonnina.

Lugano, 31. augusta. „Stampa“ javlja, da je Sonnino imao pogravo sa srpskim poslanikom Ristićem u Rimu. O pogovoru nije se ništa doznalo.

Englezi ne iskrcajavu svojih četa.

Solun, 31. augusta. Kako javlja „Gazette de Saloniki“ Englezi ne iskrcajavu svoje svojih četa u Kavali. Isto se opaža i na Kretl, gdje se u zadnje dane nije više iskrcalo nikakvih četa. List doznaje, da je greka vlada štupila u dogovore sa engleskom vladom, te nije isključeno, da ne će Englezi ispraviti sva grčka područja, što su ih zaposjeli.

sa kola i po sablju kasati. A to se toliko puta događajalo, koliko bi god puta audijat zasao.

Marko je znao tu majstoriju, volio je noću u karuci i posparvati. Sta će da radi, već promjeni lagano sablje, svoju metne uz principala, principulovu uza se.

Tuko ti on lijepo natienjene zaspi.

Čim je starac primjetijto, da Marko spava, a on mu lagano izvadi sablju iz krala, pa s njom napolje. U mraku siromah nije znao, da je to njegova sablja.

„Audijat! spava vam je sablja. Ustajte, pa ju dohitite.“

„Ali Marko mjesto odgovora poče još većma rčati. Uzalud ga je principal drmao, gurao, ali jurata ne protudje.“

„Ajt, Ajt, spavaj tu, samo, hoćeš kasati, dok dojdemo u N...“, mislio je u sebi principa.

Tako su se vozili, dok nisu u N... došli. Kad sidjose u gostionic, Marko ljepo pripasa svoju sablju, što mu je principa i nehotice uza se sačuvalo.

„Gle, gle, audijat, a otkie vam sablja? Zar je niste izgubili?“

„Valja je nisam. Kolika je god, tu je.“

„To sam dakle ja svoju izgubio.“

(Konac stijedi.)

Dr. Genadjev pod optužbom.

So fija, 31. augusta. Zaključak vojničkog suda, koji je predlagao, da se dr. Genadjev metne pod optužbu, stupio je u krepost. Državni odvjetnik vojničkog suda, pronašao je, da je zaključak suda potpuno utemeljen, te je prosljedio svise glavnom državnom odvjetniku, dajući mu upute, neka dr. Genadjeva postavi pod optužbu i da provede istragu. Dr. Genadjev nalazi se na slobodi. Gradsko zapovjedništvo zabranilo je novinstvu pisati o slučaju Genadjjeva i o turško-bugarskoj nagodbi.

Engleske tužbe.

London, 31. augusta. Neutralni se dopisnik „Timesa“ tuži o duhovnoj brzini i sposobnosti, kojom je njemačka vlada upivala na neutralce. Engleska protivakcija u istom smislu bila je u nekojim zemljama bezuspješna. Engleski francuski i ruski upliv mora velikim mukama uzdržavati na prijašnjoj visini, jer bi inače ostali namodi jedan za drugim, otpali od entente. Iz početka rata bila je Engleska za svu Europu strah i trepet. Neutralci su mislili, da će engleska flota odmah uništiti njemačke, te su bili uvjereni, da će njemačke, već iskopan kako se bio izjavio Churchill, ući u Englesku. Sada se neutralci više boje Njemačke, te se više usmjereni u njene vojne i akoprem, izuzevši Svedsku, ne govore Englesku, te žele ententi pomoći. Govori njemačkih ministara imadu svakdi pjetu dobar utisak, ali Njemačke opkolje putuju više.

Obvezatna vojnička služba u Engleskoj.

Hu g, 31. augusta. Novog materijala pružio je gibanju za uvođenje obvezatne vojničke službe u Engleskoj, članak lorda Hugh Cecilia, što ga je objavio u „Timesa“. Što se o stvari toliko više i govori krivo je, što nitko osim vlade ne zna ništa izvjesna o toj vojničkoj osmvi. Mi ne znamo, koliko je vojnika ustupilo u vojsku i ne znamo, koliko bi ljudi vlada trebala. Ne znamo, koliko se ljudi mora opremiti i u kojoj mjeri licerati opskrbljivati vladu. Kočnacio ne znamo, koliko ih treba namo za pripravljanje municije, a koliko treba da ih pusimo za obrađivanje u poljodjelstvu i industriji, koje radi nase financijalne jakosti ne smijemo zamernirati. „Daily Chronicle“ mnu, da je broj dobrovoljaca tako velik, kako se nije ni iz daleka očekivalo. Ali, ako nema dosta, bila bi dužnost vlade, da to objavi. Ako bi se sada uvele opću vojničku službu, narod bi se razdijelio, ne samo obzirom na vođenje rata već i proti ratu samom. Za prvi put pojavila bi se tada jaka stranka, koja bi zahtijevala mir. Francuski je ministarski predsjednik izjavio, da bi to bilo najveće zlo, ako bi se u Francuskoj takva stranka pojavila. Kombo bilo bi, ako bi se takva stranka pojavila u Engleskoj. Niti članovi vlade nisu svoje jedini o uvođenju vojničke službe. Nakon je se saslati engleski parlament, te je poželjno, da engleski narod dobie od svoje vlade u svemu jasnu sliku.

Talijanski general ranjen.

Lugano, 31. augusta. U bitkama kod Soče teško je ranjen talijanski general Rostagno.

„Arabic“.

Amsterdam, 31. augusta. Kako „Times“ javlja, vrijednost američkih efekata, što su na Arabicu izgubljeni iznosi 500.000 funti.

Vashington, 31. augusta. Njemačka nota radi potonuća Arabica bila je najbolji utisak. Kardinal Gibbons izjavio je, da on odsudjuje Amerikance, koji se ukrcuju na budi koji engleski brod. Tko ljubi Ameriku mora žrtvovati osobne želje. Zemlja ne smije ući u rat radi ekstravaganantnih ljudi. Kardinal je vodja velike većine.

Raspoloženje u njemačkim novinama.

Iza napredovanja udruženih austro-nigarskih i njemačkih armija na svojoj ogromnoj liniji, koja ovog puta iznosi do 1.500 km. — te iza pada svih onih tvrdjaya, koje su činile obrambeni utvrđenim sklopom posebni lančanič defenzivnog karaktera na granici Poljske i prave Rusije — iza pada tih tvrdjaya nastalo je pitanje, hoće li se napredujuće čete cara

Vilima i ustrajne čete nase monarkije dati na ono poduzete, čiju krilatice, čitamo dnevno u novinskim stupcima: Na Petrograd! Na Nevu! Ne će li se austro-njemačke armije ustaviti i utvrditi na ovoj do sada posjednoj liniji?

Njemačka i Austrijska vojska nastavlja ofenzivu u Volhiniji i istočnoj Galiciji i „dnevno očekuje zauzeće Vjilne.“ te se po sudu i raspoloženoj njemačkih novina po svojoj prilici misli marsirati na — Petrograd. Na taj način misle, da će učiniti kraj ovoj vojni, koju najviše produljuju na 8 mjeseca.

Balkan i rat.

„Samouprava“ javlja, da su Srbija, Grčka i Rumunjska pristale na prijedlog četvorog sporazuma barem u toliko, da su spremne odstupiti Bugarskoj nekoja područja, ali posto nije poznato u kojem opsegu, nije još razjasnjeno stalište, što ga zauzimaju u tom pitanju Bugarska. Predjučer se predala Srbija vlastima sporazuma odgovor na njihovu notu, ali do sada nije se još ništa saznalo o njegovom sadržaju. Prama informacijama poslužebene „Vossische Zeitung“ rekbi, da je Bugarska stavila Srbiji i Grčkoj tako ekstremne zahtjeve sa prozornom namjerom, da osujeti ugovor između balkanskih država: i na taj način izbjegne neizvjesnosti rata sa Turskom. Poznato je Bugarskoj veoma dobro, da je Bitolj za Srbiju životno pitanje te da bi značila bugarska zagoda između Srbije i Grčke, vječitu opasnost za ove balkanske države, nad kojima bi Bugarska imala hegemoniju. Posjed Bitolja imao bi za Grčku u najbližj slučajnosti posljedicu gubitka Soluna i drugih pokrajina, što jih obitavaju od valjaka Slaveni. Tom diplomatskom odvaku finitom oklonila Bugarska odgovornost za sve mogućnosti na Balkanu i odvratila od sebe neugodnosti neprijateljstva vlasti sporazuma.

Prama najnovijim je vijestima Srbija sklonu odstupiti Bugarskoj područja istočno od Vardara i nešto više. O Venizelosa zna se, da progovara sa francuskim i engleskim politikarom u polsklaciama, što bi jih moglo provesti Grčka u korist sporazuma, ali o sklonosti Venizelosa, da odstupa grčku zemlju, ništa se nije do sada čulo. Grčka, što je zbog geografskog svog položaja predana na milost i nemilost Engleskoj i njezinim saveznicima, mora sklopiti nekakav ugovor sa velevladima, od kojih ovisi, a prijizna nezastupljenost je najmanje, što jim može nudjati. Ipak će biti teško Venizelosa da skloni grčki narodi na ove male koncesije u prilog onih vlasti, koje broje u svoje saveznike i jednu Italiju, najveću protivnicu grčkih narodnih težnja.

Nije dakle duhovovalo, da vlada i u Londonu i u Parizu velik skepticizam u pitanju izmirenja balkanskih naroda i ustupa Bugarske u rat protiv Turske te da se u Italiji otvoreno raspravlja o pitanju, je li Bugarske već definitivno sklopila ugovor sa Turskom ili nije. Vilimo dakle, da se ne sumnja samo u Beču i Berlinu o mogućnosti obnove balkanskog saveza.

Trst za noći.

Koliko li promjene u noćnome Trstu za vrijeme mira i sada u vrijeme rata. Trst je veliki moderni trgovački grad, te je danas, radi svoje blizine ratnoj fronti doživljava na iste uvjete, koje vrijede i za najbliža pogranična mjesta. On je postao najednom najtamniji grad noći u Evropi.

Zeljenične voze s ugasnutim svjetlom, ulaze u grad u potpunju tami, dole na moru se ne snaje nijedan brod ili ladja ukazali sa svjetlećim znakom. Kô se ne sjeća ovog divnog, maine veličanstvenog prizora, koji bi van se prostro pred očima u najjašnje doba, kad smo ulazili u dubokoj noći sa Općina u polukrug k monumentalnom kolodvoru. Na biljade i hiljade bi nam svjetlićaka puklo pred očima i prikazivale širinu i prostranost Trsta, anifantizirano spuštanje mnogokatnica, nizovi svjetlićaka označivahu stanovite dugojaste ulice, tamo dole gdje je dvorac Miramar, pa brojni paroplovi „Austroamerikane“, „Lloyd“ i silesije raznih malih i velikih brodića i brodova svi su bili svjetlom označeni i podavali morskoj razini posebni strukturi izrazaj. Sav je taj sjaj, pa ako hoće čarolinit i živahnost, koje je Trst učinila Trstom — svegato tog je nestalo. U luci nema svje-

tijlaka, a brodovi što još imade stoje zavezani, obramli, kô ukopan. Ulice su noću puste, ne vidiš skoro ni živu dušu. Tek nakon zalaza sunca, pojave se stranski „ženski svijet“ na molu „San Carin“ gdje po običaju isčekuju dolazak malih parobrodica lokalne plovidbe između Dige i Borkole.

Još veću senzaciju poljuduju uraljanje topova sa soćanske fronte. Oko osam sati na veće ulazi posljednji parobrod i pristaje uz molu „San Carin“. Tu su žene u većini! Tu i tamo vidiš sâ kdje „giovnotta“ u krugu tučeta „signorina“ gdje se nadmeću i hihooč nad mudrolijama.

Čim je paroplov pristao, eto li par strazara gdje te ljeraju sa mola. Nalog je nalog. Svetinja, soritika — a ima je između 8 i 9 sati naveče silesija ovdje — počnu se razliaziti idući kroz „Piazza Grande“ na sve strane u sve kutove i kućije gradske. Ludi ultruna, svata lama. Zastori su svuda spušteni a prozori i vrata dostatno tamom zaštićena.

Tu i tamo čuju u ovom djelat starog iza „Korzar“ kakvo lomljavu ili prepriku — ili kôg financijalnih ili mog strazara kraj „Konala“, gdje vuče iz mora kopte ronilica, koji je krivo pogodio ulicu i pojo u konao.

Iza 10 sati studen ne vidiš ni stvora po ulicama. Svod (šina, tama i praznina, tek tu i tamo vidjeras po koji osamljeni par, koji se sjegurno vrata iz „kita“, ili koju tamnu hrpicu kraj knevih vrtajju: tu se u dječa s majkom ratalika, što izlublju od svog doma. Rijekoće ih tuđi da hihooč, oni šute, a što zboro — šapuću.

Tamo na ovakvoj grupi kuća neke ulice opazās prizornost svjete, tamo su neka vesela lica, iz svrlike violine i glasovira razabiras zvukove „Luceje od Lammer-mora“, a odmah zatim jedna poznata talijanska pjesma ljubavnog sadržaja.

I tako prolazi ono „danšnjeg“ Trsta prema onom prošlosti, „Ziroi se iza spuštepijev zastora razvija i dalje ... a kad puknu i posljednji tamni slojevi, noći te uvažu prvi traci jutarnje zore, svijetljava mirni noćni i svijtli Trst sa svim ulicama — koje ogrjavaju poput jutarnje sunce — srećeš i opet utrićak osobe Tršane.

Gubici Istrana

u c i kr. 97. pješ. pukovniji. **Tumačkratice:** M. (mrjav; R. (ranjen); Z. (zarobljen). — Prvi broj označuje pukovniju, drugi pododjel (satniju, bateriju, eskadron itd.).

(Dalje.)

Memčad:

- Jakopija Ivan, pj. 97, 9. Pula, 1888, M. (18.—31. X. 1914).
- Jakić Matija, pj. 97, 7. Pazin, 1886, M. (18.—31. X. 1914).
- Jetić Ivan, čas. sluga 97, 7. Poreč, Novigrad, 1891, R. — Jerčević Petar, pj. nasl. raz. 97, 9. Kopar, 1884, R. — Jeraman Ivan, pj. 97, 3. Kopar, Marezije, 1884, R.
- Jurca Josip, pj. 97, pj. 97, 8. Kopar, 1886, R. — Justinić Josip, pj. 97, 1. Volosko, Kraž, 1887, R.
- Kajin Ivan, pj. 97. Kopar, Piran, 1893, M. (8.—31. XII. 1914). — Kalage Matija, pj. 97, 6. Pazin, 1886, R. — Katić Ivan, pj. 97, 2. Volosko, Kastav, 1891, Z. — Katmar Anton, pj. 97, 8. Krk, Vrbinč, 1898, R.
- Kleva Karlo, pj. 97, 2. Kopar, Buzla, 1892, R.
- Kociančić Andrija, pj. 97, 1. Kopar, Dekani, 1884, R. — Kociančić Josip, pj. 97, 3. Kopar, Dekani, 1887, R. — Kociančić Lazar, pj. 97, 7. Kopar, Marezije, 1891, R.

- Koron Ivan, pj. 97, 11. Pazin, 1890, R. — Koren Ivan, pj. 97. Kopar, Piran, 1887, R. — Kos Rudolf, pj. 97, 9. Poreč, Vianjan, 1891, R.
- Kračina Anton, pj. 97, 3. Pazin, Zminj, 1882, R. — Kresević Franjo, pj. 97, 9. Volosko, Jelsano, 1890, R.
- Zilović Marko, pj. 97, 3. Poreč, Vianjan, 1896, R.
- Lakosejac Valentin, pj. 97, 8. Poreč, Motovun, R. — Lazar Josip, pj. 97, 1. Kopar, Dekani, 1884, R. — Lazarini Nikola, pj. 97, 7. Pazin, 1882, R.
- Lenković Anton, pj. 97, 1. Pazin, Božju, 1892.
- Longar Petar, pj. 97, puk. st., Kopar, Piran, 1892, R.
- Ludvik Karlo, pj. 97, 3. Pula, 1883, R.
- Macerić Petar, pj. 97, 2. Poreč, Motovun, 1889, R. — Madusan Jakob, sotrab, 97, 3. Pazin, Zminj, 1887, R. — Maglica Ivan, pj. 97, 11. Volosko, Matreja, 1884, R. — Marmolec Anton, raz. 97, 8. Volosko, 1888, M. (8.—31. XII. 1914). — Marušić Matija, pj. 97, 2. Poreč, Buje, 1882, R. — Maver Mihajlo, pj. 97, 2. Kopar, Dolina, 1891, R. — Mazari Andrija, pj. 97, 7. Poreč, Buje, 1891, R.
- Mihalčić Anton, pj. 97, 2. Kopar, Ošič Klanec, 1892, R. — Miličić Josip, pj. 97, 7. Pazin, Zminj, 1891, R. — Miloč Anton, dok. pr, 97, 1. Kopar, Milje, 1888, R. (Dalje silijedi.)

Razne vijesti.

Umro u ropstvu. Učitelj u Sovinjaku, Mirko Šisković, umro je u ruskom zarobljeništvu.

Obavjest. Daje se na javno znanje da će se brigom ove općine, dne 1. rujna 1915, u 8 sati prije podne prodati na javnoj dražbi najboljem ponudocu preko procjembene cijene i uz gotovu isplatu, jedan ronič, 15 god. star, 160 cm. visok, što se nalazi u staji c. kr. domobranstva u ulici Metastasio broj 20.

C. kr. tvrdjavinj komesar.

Dobrovoljni prisini.

Za hrvatske škole u Puli: **Nasa je uprava primila te će proslijediti svrsi sljedeće prisine:**
Mještlo vježbača na odar medicinarja Josipa Clotti daruje **Niko Mardešić . . . . . K 10—**
Ukupno . . . . . K 10—
Prije iskazano 1924-50
Sveukupno K1934-50

Knjige:

Vježbenica talijanskoga jezika za samonku.

Sastavio Barba Mate Balota iz Raše, Mariner od jedampnt, a sada soldat od „kavalarije od kraja“ u Graeu.

Cijena 1 kruna.

■ ■ ■ ■ ■

Krjava Košulja ili uspomene iz doline Raše.

Sjeverao Vladimir Nazor, c. kr. ravnetli učiteljstva u Kastrvu, sada pučki ustasa u carskoj vojsci. **Cijena 50 fl.**

Prodaje se u **Papirnici Jos. Krmpotić** (Uprava „Hrvatski List“)

Mnogoputa odlikovana tvrdka

M. Mardešić

Via Barbacani 5 PULA Via Barbacani 5

preporuča

prvovrnsa bijela i crvena viška vina

koja razasiše u originalnim bačvama od 56 litara dalje.

1,5—1